

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lajin osien maastavientiä

Hakija

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry. / Heli Jutila

Asia

Lupahakemus hämeenkylmänkukan ja liilakylmänkukan lehtinäytteiden maastavientiin Hämeenlinnasta Tšekkiin tutkimustarkoituksessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa 10–15 hämeenkylmänkukan (*Pulsatilla patens*) ja 15 liilakylmänkukan (*Pulsatilla patens x vernalis*) lehtinäytteen postittamiseksi Tšekkiin, Olomoucin yliopiston kasvitieteen laitoksen tutkijalle. Lupaa haetaan ajalle 1.7.2025–30.9.2026. Kyseessä on yksi postitus, jonka ajankohta on heti keruun jälkeen vuoden 2025 tai 2026 kesällä. Näytteet on tarkoitus postittaa Hämeenlinnasta.

Hakemus koskee lumetonta kautta vuosina 2025–2026. Lehtiä kerätään vain kerran, mutta halutaan varmistaa, että lupa on voimassa vielä ensi vuonna. Hakijalle on myönnetty 10.6.2025 poikkeuslupa HAMELY/971/2025 hämeenkylmänkukan ja liilakylmänkukan lehtinäytteiden keräämiseen.

Lehtinäytteiden kerääminen ja postitus liittyy tutkimushankkeeseen, jossa selvitetään hämeenkylmänkukan ja liilakylmänkukan geneettistä monimuotoisuutta Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Tavoitteena on saada syvempi kuva kylmänkukkapopulaatioiden geneettisestä ja populaatorakenteesta. Miloslav Kitner ja L'uboš Majeský Palackého ja Olomoucin yliopistojen kasvitieteen laitoksilta vetävät hanketta.

Tähänastiset tulokset korostavat kylmänkukkapopulaatioiden lisäsuojelun tarvetta. Alhainen geneettinen monimuotoisuus ja korkea sisäsiittoisuus heikentävät merkittävästi lajin kykyä sopeutua ympäristön muutoksiin.

Nykyisen tutkimuksen tarkentamiseksi on toivottavaa täydentää näytteenottoa näytteillä Suomesta ja muista maista. Jos laji on vaarassa kuolla sukupuuttoon joillakin alueilla, erilaisten geneettisten linjojen löytäminen voi auttaa toteuttamaan riittäviä pelastustoimia (siementen toimitus, taimien istutus jne.) käyttämällä samanlaista geneettistä materiaalia. Hakija on kartoittanut ja tutkinut hämeenkylmänkukan esiintymiä Hämeessä yli 20 vuotta ja myötävaikuttanut lajin suojeluun.

Lehtinäytteitä kerätään kolmesta populaatiosta Hämeenlinnasta ja Janakkalasta. Kustakin populaatiosta kerätään näytteitä kymmenestä kasvista. Näyte muodostuu vihreistä, infektoitumattomista lehdistä. Kustakin kasvista otetaan saksilla 2–3 hyvin kehittyntä lehteä, jotka edustavat n. 2 g näytettä. Keruukohteeksi valitaan vain suuria yksilöitä, jotta taataan kasviin jäävien lehtien riittävä määrä. Kustakin kasviyksilöstä kerätyt lehdet säilötään paperipussiin tai nenäliinan väliin ja kirjekuoreen. Kukin pussi numeroidaan populaatio- ja sarjanumerolla. samasta paikasta kerätyt näytteet pakataan edelleen sulkijalla varustettuun muovipussiin, jossa on silicageeliä kuivan kuljetuksen turvaamiseksi. Näytteet lähetetään postin mukana kirjeenä.

Hakija toivoo, että päätös laitetaan voimaan heti päätöksenteon jälkeen. Kasvukausi on etenemässä nopeasti ja muutoksenhakuajan odottaminen voi vaarantaa näytteiden saamisen tänä kesänä riittävän hyväkuntoisina DNA-analyysijä varten. Näytteet tulee myös lähettää mahdollisimman pian keruun jälkeen niiden hyvän laadun takaamiseksi.

Määräykset, joita hakemus koskee

Hämeen kylmänkukka ja liilakylmänkukka ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla koko maassa rauhoitettuja. Lisäksi hämeen kylmänkukka on luontodirektiivin liitteen IV(b) laji ja erittäin uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 88 § kieltää rauhoitettuun lajiin kuuluvan yksilön, sen osan tai johdannaisen maastaviennin.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen 88 §:n kiellosta eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen. Luontodirektiivin 16 artiklan mukaan poikkeukselle ei saa olla muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeus saa haitata lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan hämeen kylmänkukan ja liilakylmänkukan lehtinäytteiden maastavientiin alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 30.9.2026 asti.
- 2 Tällä luvalla saa lähettää poikkeuslupan HAMELY/971/2025 nojalla kerätyt hämeen kylmänkukan ja liilakylmänkukan lehtinäytteet Tšekkiin.
- 3 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 4 Tämä lupa tai sen kopio on oltava toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyessä lupa on esitettävä.
- 5 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin.
- 6 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Hämeen ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 7 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/4112/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä milloin, miten ja kuinka monta lehtinäytettä per laji vietiin maasta. Raportti tulee lähettää myös siinä tapauksessa, että näytteitä ei ko. vuonna maastaviety. Tällöin riittää ilmoitus siitä, ettei lupaa käytetty.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Hämeen kylmänkukan ja liilakylmänkukan lehtinäytteiden maastavienti edistää tutkimusta, jonka tuloksilla voi olla vaikutusta lajien suojelutoimiin Suomessa tai muualla lajien esiintymisalueella. Hakijalla on pitkä kokemus lajiin liittyvistä tutkimus- ja suojelutoimenpiteistä ja poikkeuslupa lehtinäytteiden keräämiseen.

Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole osoitettavissa, sillä lehtinäytteiden tutkimuskäyttö suunnitellulla tavalla edellyttää, että ne lähetetään Tšekkiin analysoitaviksi. Luvan mukaisilla toimenpiteillä ei ole vaikutusta hämeen kylmänkukan suotuisan suojelutason saavuttamiseen.

Muuta huomioitavaa

Hämeen kylmäkukka tai liilakylmäkukka eivät kuulu CITES-lajeihin, joten maastavientiin ei tarvita erillistä CITES-lupaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 88 §, 89 §, 121 §

Luontodirektiivin (97/627EY) artikkelit 12 ja 16

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman, jotta näytteet voitaisiin kerätä ja viedä maasta mahdollisuuksien mukaan jo tänä kesänä. Vaikka lupaa on haettu varalta myös ensi vuodelle, pyritään ensisijaisesti saamaan näytteet tutkimuskäyttöön tänä vuonna. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen ja tutkimuksellisen intressin vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Hämeen ELY-keskus kirjaamo.hame@ely-keskus.fi

Hämeen poliisilaitos kirjaamo.hame@poliisi.fi

SLL Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri etela-hame@sll.fi

Tapiola Kanta-Häme - Uusimaa ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/4112/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/4112/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 03.07.2025 13:06

Ratkaisija Aalto Tapio 03.07.2025 13:49

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna

Puhelin: 029 56 42210

Telefax: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.